

เทศน์พระ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันอุโบสถ วันอุโบสถ ทางโลกเขาทำสังคายนาเพื่อความบริสุทธิ์ แต่ของเรา
ละ ของเราเพื่อความสะอาดนะ “ธรรมวินัย”

ทะเล คือคลื่นจะพัดสิ่งที่เป็นซากศพ สิ่งสกปรกขึ้นฝั่ง ทะเลมันไม่ยอมรับรู้ถึง
สิ่งสกปรก สิ่งสกปรกในทะเลมันจะซัดเข้าฝั่งหมดเลย

นี่ก็เหมือนกัน ในธรรมวินัย ถ้าไม่ซัดเข้าฝั่ง ไม่ซัดเข้าฝั่งเพราะอะไร เพราะเราไม่
เห็นธรรมนะ ถ้าธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ประเสริฐ ทาง
ฆราวาสเขามองนะว่าถ้าเป็นสิ่งที่ประเสริฐ พระที่บวชแล้วทำไมทำตัวเหลวไหลกันอย่าง
นั้น เพราะอะไร? แล้วเวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คลื่นมันจะซัดสิ่ง
ที่เป็นซากศพ สิ่งที่เป็นความชั่วร้ายขึ้นฝั่ง จะอยู่ในธรรมวินัยไม่ได้

แต่ปัจจุบัน คูลิ คูลิ่งคมของพระสิ ทำไม่เป็นสภาวะแบบนั้นละ เราก็บอก ธรรม
และวินัยมันก็เหมือนกับเราดองผลไม้ ถ้าผลไม้มันได้น้ำดองผลไม้ อย่างเราดองสมอกัน
ถ้าเกลือเราต้มพอดิก็จะเป็นสิ่งที่ประเสริฐ ถ้าอ่อนไปมันก็ไม่เป็น ไม่เป็นหมายถึงมันเน่า
มันจืด แต่ถ้ามันเค็มเกินไปมันก็แก่ เห็นไหม ธรรมวินัยมันจะซัดซากสิ่งที่ไม่ดีไม่งามเข้า
ฝั่ง

คูลิ คูลิ่งของวัยรุ่น คนจะทำงาน คนมีไฟ คนมีไฟนี่มันอยากทำงานมากนะ ผู้ที่
มีอำนาจเขานะ “ขนาดที่เขามีอำนาจ เขาไม่มีประสบการณ์ เวลาเขามีประสบการณ์
ขึ้นมาเขาก็หมดจากอำนาจไปแล้ว” นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรามีความตั้งใจ เรามีความตั้งใจ
อย่าอยู่เฉยๆ อย่าหมดไฟ เพราะเราหมดไฟนะ เราไม่ตั้งใจทำอะไรเลย เราอยู่กับ
วันๆ หนึ่งนะ นี้นอนจมกองมูลรอกองคูลิ กองมูลรอกองคูลิมันอยู่ที่ใจนะ จี๊โลก จี๊โกรธ
จี๊หลง เรานอนจมอยู่กับมันเพราะอะไร? เราเฉื่อยชา

ครูบาอาจารย์นะ อยู่กับหลวงตานะ ที่หลวงตาทำอยู่นะเพราะอะไร เพราะสิ่งที่ท่านได้ประสบของท่านมาไง เพราะอยู่ที่เราไม่เฉื่อยชา มีสติสัมปชัญญะ ลูกเร็ว นิ่งเร็ว ไม่จมอยู่กับสิ่งใด การฝึกให้เป็นนิสัย แม้แต่อนนะ เวลาท่านเล่าถึงประวัติของท่าน เวลาท่านนอน ท่านนอนตื่นแล้วจะไม่ยอมนอนอีก แล้วฝึกกันจนแบบว่าขนาดตื่นแล้วคิดขึ้นมาเลย

ถ้าเราทำของเราอย่างนั้น เราทำจิตใจของเราอย่างนั้น เราไม่ชินชากับสิ่งต่างๆ แล้วพอจะมาฝึกลูกศิษย์ท่านก็ทำอย่างนั้น แต่โลกมองว่ามันเกินไป ทำไมทำอะไรแบบว่าคนที่มีความรู้สึกโกรธ รู้สึกรุนแรง ถ้าเราไม่รุนแรงกิเลสมันเกาะกินนะ “คินพอกหางหมู” คินมันพอกหางหมูมันจะก้อนโตขึ้นเรื่อยๆ เพราะมันจะจมคิน มันแห้งมันก็พอกขึ้นไป คินก็พอกขึ้นไป

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราจมกับความรู้สึกเราอย่างนี้ เราชินชาร่างนี้ มันไม่เห็นภัย ถ้าคนเห็นภัยนะ เวลาเราประกอบสัมมาอาชีวะทางโลก มันมีแรงเสียดสีนะ ยิ่งเป็นข้าราชการมีเจ้านาย ถ้าเจอเจ้านายไม่คินะทุกข์มากเลย เจ้านายบีบบังคับ แล้วทำสิ่งต่างๆ ทางโลกนะมันมีผลประโยชน์ เพราะอะไร เพราะเรามีหน้าที่รับผิดชอบ รับผิดชอบต่อปากท้องของเรา รับผิดชอบต่อครอบครัวของเรา รับผิดชอบต่อพ่อแม่ของเรา เราจะตัดสินใจด้วยตัวเองไม่ได้เลย เราไม่พอใจสิ่งใดๆ เราก็ต้องอดทนอดกลั้น เพราะเรามีหน้าที่รับผิดชอบ ถ้าเราไปเจอจนตรอกอย่างนั้น มันก็เป็นชีวิตอย่างนั้นนะ

เวลาอายุมากขึ้น แก่เต่ามากขึ้น เวลาพ่อแม่ คนรัก คนใกล้ชิดต้องพลัดพรากจากกัน มันจะมีความเสียใจนะ สิ่งที่เราพลัดพรากจากไปมันจะมีความเสียอกเสียใจ น้ำตาจะไหลพรากอยู่กับโลกเขาอย่างนั้น แต่ขณะที่เราออกบวช เราเป็นนักรับ รบ.. ไม่ได้รบกับอะไรเลย รบกับความเคยชินในหัวใจ รบกับความหมักหมมของใจ ใจมันหมักหมม มันคุ้นชินกับความรู้สึกอย่างนี้ มันไม่ตื่นตัว มันไม่เห็นภัย ถ้าคนมันเห็นภัยนะ มันจะตื่นตัวตลอดเวลา

การจะทำอะไรของเรา หมดเวลานี้มันเป็นเรื่องของส่วนรวม ถือเป็นข้อวัตร ถึงเวลาข้อวัตรต้องเป็นตามนั้นเลย เพราะอะไร? เพราะเราอยู่กับส่วนรวม ส่วนรวมเขามาพร้อมกัน เขาไปพร้อมกัน เพราะเราคนเดียวจะไปเป็นภาระเขาไม่ได้ เวลาเก็บกวาดสิ่ง

ต่างๆ ถ้าเราเสร็จพร้อมกันมันจะเป็นความพอดี ถ้าเราไปช้ากว่า - เร็วกว่า สิ่งที่ช้ากว่ามัน เป็นภาระเขา ถ้าเร็วกว่าเราไปช่วยเหลือเขา เราไปช่วยเหลือเขาลึกลงไปเป็นประโยชน์นะ ถ้าเราไปขวางเขาลึกลงไปไม่เป็นประโยชน์ นี่สังคมเป็นอย่างนั้น ถ้าข้อวัตรปฏิบัติเราต้องทำให้เป็นส่วนรวม

แต่ถ้ากับตัวเราเองเราจะต้องมีการตรวจสอบตลอดเวลา เราจะไม่คุ้นชินกับความรูสึกของเรา นะ ถ้าความรูสึกของเรามันคุ้นชินเพราะอะไร แม้แต่ทางโลก เขาบอกว่า “ไปนั่งบ้านใครอย่างนั้นนาน เจ้าของบ้านเขาเมื่อ เขาต้องมาต้อนรับเรา” เราไปเยี่ยมเขา เราไปอยู่กับใครเราต้องเกรงใจเขาเลย แต่นี่กิเลสมันเกรงใจเราไหม? มันเบียดเบียนเรานะ มันเบียดเบียนหัวใจเราเลย

เวลาเราลงอุโบสถสังฆกรรม เวลาสวดทำสังฆกรรม อุโบสถกรรมโต กิจของสงฆ์ ทำหรือยัง? เวลากิจของสงฆ์นะ การจัดสถานที่ การทำความสะอาด เวลาสวดถึงบุพกิจ บุพกิจนะ กิจของสงฆ์ กิจของการทำอุโบสถ เราทำกันบ้างหรือเปล่า?

ถ้าเราทำ.. สาธุ ภัณฑ.. สาธุ ภัณฑ.. เราทำอะไรกัน? ถ้าเราทำสิ่งสถานะแบบนั้น มันไม่มูสา ถ้าไม่หลอกตัวเองใจ “สาธุ ภัณฑ” เราทำพร้อมกัน แต่ทำแล้วอุโบสถนี้ ผู้สวด ต้องสวดอย่างนั้น เสร็จแล้วเป็นความสะอาดของเรา ใจนี้มันสะอาดไหม ถ้าใจมันสะอาด เราเข้าไปที่ไหนมือเราไม่เป็นแผล เราทำอะไรด้วยความมองอาจกล้าหาญ ถ้าศีลเราบริสุทธิ์ นะ

การชุกควัตรของเรา ที่ไหนนะ ผีเปรตต่างๆ ไม่เคยกลัวสิ่งใดเลย แต่ถ้าเราไม่บริสุทธิ์แล้วเราก็อโกละ วินัย ต้อง..เพราะไม่รู้ โกละนะนี่มันไม่รู้ ต้อง..เพราะผิด ทำผิดวินัย ต้อง..เพราะผิด ทำผิดวินัย ต้อง..เพราะลั้งเลสงสัยแล้วทำ ถ้ามันไม่ทำอะไรเลย มันไม่เข้าใจอะไรเลย มันไม่เข้าใจอะไรเลยมันก็โกละ มันก็ไม่รู้จักอะไรเลย แล้วจะทำอะไรก็ไม่กล้าทำ จะไปในที่ไหนก็ไม่กล้าไป เพราะมันเป็นความหมักหมมของใจใจ

น้ำทะเลมันพัดสิ่งต่างๆ เข้าฝั่ง ถ้าในธรรมวินัยมันเกิดจากใจของเรา สิ่งลั้งเลสงสัย ความโกละ เห็นใหม่ นีวรณธรรม ถ้าเกิดนิวรณ การทำสมาธิของเรา กรรมฐาน ถ้าฐานของความคิดออกมาจากสิ่งที่บริสุทธิ์ นี่ปัญญาเกิดขึ้นมันจะเป็นสัมมาสมาธิ เป็นสัมมาทิฐิ เป็นสัมมาปัญญา

แต่ถ้ามันออกมาจากความโลเล เริ่มต้นรากฐาน “กรรมฐาน” ฐานอันนี้มันคลอนแคลน ฐานอันนี้มันไม่ตั้งมั่น เวลาความคิดออกมามันจะจริงหรือ? มันจะเป็นไปได้หรือ? แล้วมันทุกข์จริงไหม? มันทุกข์นะจริงไหม เวลามันเป็นไปในหัวใจนี้มันจริงไหม? มันจริงทั้งนั้นเลย มันจริงเพราะอะไร เพราะเรารู้สึก แต่เวลาจะทำอะไรเราไม่กล้าทำอะไรเลย เพราะไฟในตัวเรามันไม่เข้มแข็ง มันไม่เป็นความจริง

ถ้ามันเข้มแข็งนะ ความเข้มแข็งมันต้องติดด้วยปัญญา

“ความเข้มแข็ง” เข้มแข็งในอะไร? เข้มแข็งในทรมานตนใจ เข้มแข็งในสิ่งที่มันจะทำความผิดแล้วไม่ยอมทำไง เข้มแข็งที่มันจะทำสิ่งชั่วแต่ไม่ยอมทำไง สติยับยั้งมันไว้ ถ้ามันจะคือ มันจะเป็นไป เราก็ยับยั้งมันไว้ ถ้าสิ่งที่ดีเราต้องมีคันเร่ง เคนจกรม เห็นไหม แหม สมามันกำลังจะเต็มทีนะ มันกำลังลงนะ มันกำลังสบายๆ มันกำลังจะเป็นไป .. ทำไมเราไม่ตั้งสติให้ดีๆ ละ ทำไมเราไม่จงใจทำให้ดีๆ ขึ้นไปละ คันเร่งมันมีอย่างนี้ไง

ถ้าขณะที่เราทำความสงบของใจ ถ้าฐานมันตั้งมั่นนะ คนเราถ้าจิตมันสงบสักหนสองหนใจ จิตมันเข้ามาถึงตัวเราสักทีสองที ไม่ต้องถามใครเลย สมามิเราเป็นอย่างนี้ ถ้าสมามิอย่างนี้มันมีความสุขอย่างนี้ ความสุขอย่างนี้มันก็เข้าใจว่าเป็นธรรมะแล้ว

“สภาวะธรรม..สภาวะธรรม..มากเลย”

“ว่างๆ สบายๆ” ..นี่กรรมฐานก็ไม่ตั้งมั่นแล้ว ว่างๆ สบายๆ แสดงว่าตัวเองสงสัย ถ้าตัวเองไม่สงสัยนะ จิตมันสงบนะ โอ้โฮ.. นี่ความรู้สึก มันดึงใจ ใจมันสักแต่ว่า มันปล่อยหมดเลย เห็นไหม เขาไม่ว่างๆ ว่างๆ

ว่างๆ นะ มันออกมาจากจิตที่ถึงเลสงสัยแล้ว แต่ถ้ามันเป็นอย่างนั้น เป็นอย่างนั้น เพราะจิตมันเข้าไปสัมผัส นี่ฐานที่ตั้ง “ฐิติจิต” จิตเดิมแท้ จิตเดิมแท้มันจะเข้าถึงอุปปนาสติ ถ้าจิตมันถึงฐานของมันไม่ถามใครจริงๆ นะ รู้อันนี้ รู้ไว้ในหัวใจของเรา แล้วสิ่งที่เคยสัมผัสเราเข้าได้ลึกขนาดไหน แต่เราเข้าถึงไม่ถึงลึกขนาดนั้น สิ่งนี้จะฝังใจเราตลอดไป

สิ่งที่ฝังใจเรา ทั้งๆ ที่อยู่กับใจเรา นี่เป็นสมบัติในหัวใจของเราเหมือนกับของอยู่ในที่ของเราแล้วเราไปค้นเจอ มันอยู่กับเรา ถ้าเราตั้งสมามิ เราตั้งสติเข้าไป กำหนดพุทโธ

เป็นคำบริกรรม แล้วมีสติเข้าไป มันก็คั่นมาจากใจ คั่นมาจากหัวใจของเรา นี่มันอยู่กับเรา แต่เราไม่เคยเจอมัน เพราะเราไม่จริงจัง เราไม่ทำอะไร

ไฟอ่อน ไม่เห็นโทษ ไม่เห็นภัย ไม่เห็นอะไรทั้งสิ้น สมบัติจากนอก สมบัติจากใน ก็ไม่เข้าใจ อยู่ไปวันๆ นะ ถ้าอยู่ไปวันๆ นะคนหมดไฟนะ ถ้าคนหมดไฟ ถ้ามีครูบา อาจารย์กระตุ้น มันจะเกิดความองอาจกล้าหาญนะ องอาจกล้าหาญในความเพียรชอบ ไม่ต้องไปหาที่ไหน เวลาเขาจุดไฟกัน เวลาหนาวเขาจะจุดไฟผิงกันเขากันหนาว มันร้อนมัน ก็ทำให้เราอบอุ่นขึ้นมา ถ้าเราไปหาความอบอุ่น ไปหาจากข้างนอก สิ่งนั้นมันเป็นเรื่อง ฤดูกาลมันเปลี่ยนแปลง เวลาหน้าร้อนมันร้อนมาก เราอยากหาความร้อน เวลาหน้าหนาวเราก็อยากหาความอบอุ่น แล้วก็เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา นี่ฤดูกาลนะ แต่อารมณ์ความรู้สึกของเรามันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เราจะไปหาที่ไหน

แต่ถ้าเราเข้ามา ผ่านจากกำแพงการกีดกันของชั้น “สัญญา” สัญญาความจำได้ หมายถึง สัญชาตญาณ ความคิด ความปรุง ความแต่ง อย่างนี้ ถ้าเรากำหนดคำบริกรรม เอาสิ่งนี้แหละ เอาสิ่งที่มันเป็นอาวุธดาบสองคมนี้ คมนี้มันบาดเราเพราะอะไร? เพราะมันไปยึดหมดเลย รูป รส กลิ่น เสียงจากข้างนอก เขาไม่ให้โทษเราเลย คือธรรมชาติของมันเป็นอย่างนั้น แต่เราไม่พอใจกับพอใจ พอใจนี่ก็เป็นสิ่งที่เห็นชอบ ไม่พอใจเราก็ปฏิเสธสิ่งที่เราไม่พอใจ เราไปพอใจนี่บ่วงของมาร พอใจและไม่พอใจ พอพอใจแล้วมันก็ชอบ มันก็รัก รักแล้วปรารถนามันก็ให้ผลเป็นทุกข์ เราก็ต้องดิ้นรนไปหามัน ถ้าเรามีสติเราจับยังสิ่งนี้ นี่เข้มแข็งกับตรงนี้ เข้มแข็งกับใจของเรา

เรื่องของคนอื่นนะ นี่ความเพียรของเขา การกระทำของเขา มันเป็นเรื่องของเขา นะ กรรมก็กรรมของเขา ถ้าเขาทำแล้วเขาถึงสิ้นสุดแห่งทุกข์ก็เป็นผลบุญของเขา เขาทำความสงบของใจเข้ามาก็เป็นบุญของเขา เรานี้ได้แต่ฟังนะ ฟังแล้วเอามาเป็นเครื่องเตือนใจ ข้าวของคนอื่นไง ข้าวของเราละ ทุกข์ก็ทุกข์ของเรา ในหัวใจของเรานี่มันเป็น เรื่องของเรา ถ้าเรื่องของเรา เราถึงต้องมีคำบริกรรม เพราะคำบริกรรมมันเป็นจุดยืน เวลา มันมีเหตุ เกิดเหตุวิกฤต เกิดเหตุต่างๆ ขึ้นมามันมีที่พักที่อาศัย มีที่เกาะ

ถ้ามีที่เกาะ เราไปเรือแตกกลางทะเล มีซากศพหมู่คณะที่ไปด้วยกันแล้วตาย เรายัง ต้องเกาะซากศพไว้เพื่อดำรงชีวิตเลย ถ้าเราต้องทรงตัวอยู่ในน้ำนี่เราต้องออกแรง

ตลอดไป เดี่ยวเราก็หมดกำลัง เดี่ยวเราก็จะตาย นี่ซากศพนี้ที่มาคู่ด้วยกันแล้วเรือแตก นี่เขาตายแล้ว แล้วลอยทับมาเจอกัน เราต้องเกาะไปก่อน เกาะไปนี่มันพุงให้เราไม่ต้องออกกำลังมาก อย่างน้อยเราก็ได้ดำรงชีวิตยาวขึ้น แล้วเกิดถ้าเราเอาตัวเองรอดเข้าเกาะหรือหาฝั่งได้ หรือมีเรือลำใดมาช่วยเหลือเรา เราจะรอดชีวิตได้

คำบริกรรมก็เหมือนกัน เขาว่า “คำบริกรรมพุทโธไม่สำคัญ อะไรก็ไม่สำคัญนะ”

นี่เรามีความชำนาญมาก คนที่มีความชำนาญ ชำนาญในวสี กำหนดเฉยๆ นี่ทำได้ แต่เริ่มต้นใครจะกำหนดเฉยๆ คนที่มีความชำนาญ คนที่กำหนดชำนาญในวสีอีกเรื่องหนึ่ง คนที่ยังทำไม่ได้เริ่มต้นต้องมีคำบริกรรมก่อน นี่ซากศพก็เกาะไป พุทโธ พุทโธ นี่เกาะไปก่อน เกาะสิ่งนี้ไป เกาะไป ถ้าจิตมันมีกำลังเข้ามา จิตมีกำลังเข้ามา เกาะเขานี้แหละ ตัวเองจะมีกำลังขึ้นมา เกาะเขานี้แหละ ตัวเองจะมีจุดยืนขึ้นมา

แต่ถ้าไม่เกาะสิ่งใดเลย ซากศพขะแยง สิ่งนี้ไม่มีคุณค่า ไม่จับสิ่งใดเลย แล้วพยายามทรงตัวอยู่ในน้ำนะ เดี่ยวมันก็จะหมดกำลัง เดี่ยวจิตดวงนี้มันก็จะโลเล มันไม่มีจุดยืนไง ต้องมีจุดยืน มีคำบริกรรมก่อน เกาะคำบริกรรมนี้เข้าไว้ แล้วตั้งสติไว้ เดี่ยวรู้อย่างเดียวจะรู้ว่าจิตนี้เวลาถ้ามันสงบเข้ามา มันสงบเข้ามาอย่างไร นี่คำบริกรรมทิ้งไม่ได้ ถ้าเรามีจุดยืนอย่างนี้

เว้นไว้แต่คนที่พยายามบริกรรม เราบริกรรมพุทโธ พุทโธ แล้วมันมีความรู้สึก มันมีแรงเสียดทานต่างๆ นี่มันสุดวิสัย ต้องทดสอบจนสุดวิสัยนะ เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ความคิด ความคิดปัญญาที่มันให้โทษเรา นี่ดาบสองคมนี้ ที่ว่าเป็นบุญๆ อยู่ที่นี่ ที่การปฏิบัติอยู่นี้มันจะให้โทษเรา ให้โทษตรงไหน ให้โทษว่านี่ทำแล้วก็ไม่ได้ผล โน่นก็ไม่ใช่ประโยชน์ นี่ก็ไม่ใช่ไร เห็นไหม กิเลสมันจะว่าอย่างนั้น นี่สิ่งนี้เป็นสมมุติ สิ่งนี้เป็นสมมุติ เราจะปฏิบัติธรรม แล้วสิ่งที่มันเป็นสมมุติเราไม่สนใจมันเลย นี่เดี๋ยวก็ไปตาย ไปตายข้างหน้านั้นแหละ เพราะอะไร เพราะเริ่มต้น เด็กมันไม่มีจุดยืนเลย ไม่มีกำลังเลย

ถ้ามันเป็นปัญญาอบรมสมาธินะ เราตั้งสติไว้เลย อะไรที่มันคิดขึ้นมา ในข้อวัตรปฏิบัติเรา ในการกระทำของหมู่คณะ สิ่งใดที่ไม่ดี ไม่ดีไม่มีใคร เขารับรู้อะไรกับเราไหม มันไม่ดีของเขาใช่ไหม ถ้ามันไม่ดีของเขา ในอวาสาฯ หนึ่งต้องมีเจ้าอวาสา ต้องมีผู้นำ ทำไมเราไม่เอาเรื่องนี้ไปบอกผู้นำ มันเป็นหน้าที่ของผู้ปกครอง มันเป็นหน้าที่ของเรา

สิ่งนั้นเราต้องเห็นโทษดี เขาทำเอง ทำไมเขาไม่เห็นโทษ เราไม่ได้เป็นผู้กระทำ เรายังเห็นโทษเลย ถ้าเห็นโทษสิ่งนั้นดีไหม ถ้าสิ่งนั้นไม่ดี ทำไมเราไม่ย้อนไปดูใจเรา เราอย่าทำอย่างนี้อีกนะ นี่กิริยาอย่างนี้ การกระทำอย่างนี้เราทำไม่ได้! เพราะทำไปแล้วมันไปเบียดเบียนคนอื่น เพราะเขาทำเองเขาไม่รู้ แต่เราเป็นคนดูเราดู ถ้าเรารู้สิ่งนี้เราทำทำไม เราทำไม่ได้ใช่ไหม นี่ปัญญามันจะหมุนอย่างนี้ มันจะเห็นโทษ ถ้าเห็นโทษ นี่ปัญญาอบรมสมาธิ

พอเห็นโทษแบบนี้ มันเป็นสิ่งที่ไม่ดี เขาทำเอง เขาว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี เขาทำเองเขายังไม่รู้ตัวเลย เราเห็นเป็นคนเห็นว่สิ่งนั้นไม่ดี เราเห็นโทษของเรา เราเห็นโทษของเขา แล้วใจของเราละ มันเป็นเรื่องของเขาหรือเรื่องของเรา ถ้าเรื่องของเรา เราเห็นแล้วเราไม่ทำ เราก็เป็นคนดีขึ้น เราจะเห็นจุดขึ้นของเรา

“ปัญญาอบรมสมาธิ” ถ้าปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญามันใคร่ครวญเข้าไปที่สุด ถึงเท่าไรแล้วนี่มันจะปล่อยวาง..ปล่อยวางเข้ามา

การปล่อยวางหมายถึงว่า รถถ้าเราใส่เกียร์ รถเราติดเครื่องแล้วอยู่ในเกียร์ เราเหยียบคันเร่ง รถจะวิ่งทันทีเลย แต่ถ้าเราปลดเกียร์ว่าง พอเราปลดเกียร์ว่างได้ คันเร่งเราเหยียบเท่าไรรถมันก็วิ่งไปไม่ได้ นี่ปัญญาอบรมสมาธิเป็นอย่างนี้ เพราะความคิดมันลากให้เราทุกข์ คนนั้นทำไม่ดี คนนั้นทำผิดพลาด คนนั้นทำไมทำอย่างนี้ นี่เราก็ไม่ควรทำอย่างนั้น มันอยู่ในเกียร์ ความคิดมันเร่ง จิตมันเร่งขึ้นมา อารมณ์มันก็หมุนตามไป พอตามไป พอรถมันวิ่งไปมันก็ชนดับไปเลย อารมณ์ความรู้สึกมันชนดับไปเลย นี่ถ้าปัญญามันไล่เข้าไปอย่างนั้น

ถ้าเรารู้ทันปั๊บ มันปลดเกียร์ว่าง พอปลดเกียร์ว่าง มันเรื่องของเขา คันเร่งเร่งเท่าไรนะรถมันก็ไม่เดิน นี่มันถึงกระทบ หมู่คณะเป็นสภาวะแบบนี้ จิตมันไม่มีอารมณ์ความรู้สึกไปกับเขาใจ มันสังเวชด้วยนะ นี่ถ้าปัญญาอบรมสมาธิ พอมันเข้าใจขึ้นมา มันจะปล่อย ปล่อยความเห็นต่างๆ มันเห็นแล้วมันสลดสังเวช

การสลดสังเวชนี้ธรรมสังเวช การปลงธรรมะ ปลงธรรม เราได้พิจารณาธรรม โดยปัญญาอบรมสมาธิ เพราะเราพิจารณาโดยปัญญาของเรา ปัญญานี้เป็นโลกีย์ปัญญา ปัญญาสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นโลกีย์ปัญญา มันใช้ปัญญาอย่างนี้พิจารณาไป มันไม่ใช่วิปัสสนา

มันเป็นโลกียปัญญา ถ้าโลกียปัญญามันหมุนไปอย่างนี้แล้วพอมันปล่อยมา..มันปล่อยมา .. มันก็เป็นกรรมฐาน กรรมฐานเพราะมันสงบเข้ามาไง มันปล่อยวางเข้าบ่อยครั้ง นี่ถ้าปัญญาอบรมสมาธิเป็นอย่างนี้

ถ้าเรากำหนดจุดยืนของเราไม่ได้ด้วยคำบริกรรม สิ่งที่เป็นคำบริกรรม ถ้าเรามีคำบริกรรม เรามีสติไป พุทโธ พุทโธ นี่เราขึ้นอยู่กับแผ่นดิน สรรพสิ่งในโลกมันสร้างทุกอย่าง ทุกสิ่งก่อสร้างมันจะสร้างอยู่บนแผ่นดิน ถ้ามันจะไปสร้างบนอากาศ มันก็ต้องออกไปจากแรงดึงดูดของโลกเลย

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิมันเหมือนออกไปแรงดึงดูดของโลก มันเป็นปัญญา มันเป็นความคิดใจ แต่ถ้าเป็นพุทโธ พุทโธ เราทำงานบนดิน สิ่งนี้มันเป็นกรรมฐาน ๔๐ ห้อง ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ให้พวกเรามีช่องทางก้าวเดินนะ

จิตปกติของปุถุชน ความคิดของจิตปกติปุถุชน มันคิดโดยความรู้สึกของเรา ความรู้สึกของเรามันมาจากอวิชา อวิชา เห็นไหม อวิชาคือความไม่รู้จริง บอกอวิชาคือความไม่รู้ ไม่รู้คือคนนอนหลับสิ คนนอนหลับมันไม่รู้เรื่อง มันนอนหลับ แต่จิตมันไม่ได้หลับ จิตมันรู้ มันคิดของมันตลอดเวลา แต่ความคิดอย่างนี้มันเป็นความคิดของเรา เป็นความคิดของกิเลสใจ แม้แต่ปลงธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างนี้มันก็เป็นความคิดของกิเลส เพราะมันมีเราอยู่ใจ ถ้ามันคิดไปโดยปัญญาอบรมสมาธิมันแค่สมณะเท่านั้นเอง

แต่เพราะเราไม่รู้ เราเข้าใจสภาวะของเราไป มันก็หมุนของเราไป.. ถ้าเราทำบ่อยครั้งเข้า เราใช้สันทิฏฐิโก สันทิฏฐิโกคือความสัมผัสของจิต จิตนี้มันสัมผัส พอมันคิดอย่างนี้ มันปล่อยวางอย่างนี้ เราจับอย่างนี้แล้วพิศุจน์เข้ามา แล้วได้สวนกับจิต ได้สวนกับความรู้สึกของเรา เราทำอย่างนี้บ่อยครั้งเข้าๆ สิ่งนี้มันจะประสบกับความรู้สึกของเรา แล้วมันจะเข้ามาจากความรู้สึกของเรา ถ้ามีครูมีอาจารย์คอยตรวจสอบสิ่งนี้เพราะมันไม่เสียเวลา แต่ถ้าทำเองนะ ทำเองมันเสียเวลามากเพราะอะไร เพราะสิ่งที่มันเกิดขึ้นมาเรารู้ไปหมด

สิ่งที่เรารู้นี่ รู้จริง เห็นจริง สัมผัสจริงได้หมดเลย แต่ความเห็นไม่จริงเพราะมีกิเลส คนมีกิเลสอยู่นะ เพราะกิเลสมันมีส่วนผสมอยู่ มันมีสิ่งผสมอยู่ เหมือนกับคนเป็นไข้แล้วมันมีโรคภัยไข้เจ็บอยู่ในตัว แล้วของแสดงเวลากินเข้าไปมันแสดงอาการ แต่เราก็ไม่รู้ เราก็กินโดยปกติของเรา ร่างกายปกติเราก็กินอาหารนี่ก็ปกติ เวลาเจ็บไข้ได้ป่วย เราก็กินปกติ เพราะเราไม่มีประสบการณ์ไง จนกว่าไข้มันจะกำเริบ แล้วเราก็ก้อยมาพิจารณาของเรา อ้อ.. เพราะเป็นอย่างนั้น กว่าเราจะรู้แน่ มันก็ไข้ไปแล้วนะ เราต้องไปแก้ไขของเรา มีครูมีอาจารย์คอยตรวจสอบ สิ่งนี้เพราะครูบาอาจารย์เคยผ่านมา ของเคยผ่านมานะ ถ้าของไม่เคยทำไม่เคยผ่านจะเอาอะไรมาพูด สิ่งทีพูดออกมามันพูดจากประสบการณ์ออกมา

เหมือนพ่อแม่เราเลย พ่อแม่นะโตมาก่อน จริงอยู่ พ่อแม่เรานี้มีการศึกษาน้อยกว่าเราก็ได้ แต่ชีวิตของพ่อแม่เราก็ผ่านโลกมาเยอะเหมือนกัน สิ่งทีพ่อแม่สั่งสอน สิ่งต่างๆ มันมีคุณประโยชน์ ถ้ามีคุณประโยชน์อย่างนั้น เราโตขึ้นไปเป็นพ่อประสบการณ์เราเป็นอย่างนั้น เราก็จะเห็นสภาวะแบบนั้น สิ่งนี้มันเป็นการงานของสมณะ

ถ้าเป็นงานของสมณะนะ นั่งงานจากภายใน ถ้างานของสมณะเห็นใหม่ ในวิสุทธิมรรค ไม่ไปวัดสร้างใหม่ ไม่ไปแหล่งน้ำ ไม่ไปที่ที่ต้นที่มีผลไม้ เพราะนกกา คนเขาไปหาผลไม้ นั่นมันเป็นสิ่งที่เราแสวงหา ถ้าเราสร้างที่อยู่อาศัย จบแล้วก็คือจบ สิ่งที่ยังไม่จบคือหน้าที่การงานจากภายนอก ถ้ามันเป็นธรรมดาต้องเป็นงานภายใน แล้วงานภายนอกเราไม่ต้องทำเลย ไซ้ ไม่ต้องทำเลย ถ้างานมันจบแล้ว

แต่ในเมื่อขณะที่เราออกมาเพื่อจะก่อร่างสร้างตัวกันอย่างนี้ ให้อธิบายงานภายนอกก็ เป็นงานภายนอก งานภายนอกเราใช้ร่างกายทำ ใช้หิวคิดบ้าง แต่งานภายในนะ ร่างกายนี้แค่นั่ง เดิน นั่ง นอน แต่ปัญญามันหมุนอยู่ข้างใน แม้แต่นั่งอยู่นะ นั่งอยู่เฉยๆ ปัญญามันจะหมุนอยู่ข้างใน

งานของสมณะ สร้างธรรมจักร ถ้าธรรมจักรนะจักรมันเคลื่อน ปัญญามันเคลื่อนนะ ทำความสงบของใจ ถ้ามันสงบเข้ามานี้น้ำล้นแก้ว น้ำเต็มแก้วแล้วแค่นั้น เดิมทำไรก็ล้น สมามันมีแค่นั้นแหละ แค่อันที่ล้นแล้วอัปปนาสมาธิ สักแต่ว่ารู้ สักแต่ว่ารู้แล้วถ้าเกิดจิตมันมีอำนาจาสนา มันเห็นแสง เห็นต่างๆ เห็นความว่างนะ แล้วก็เข้าใจว่านี่คือผล นี่

ไปคิดนะ แต่ขั้นตอนของปัญญานะไม่มีขอบเขตเลย ขึ้นของปัญญา เพราะจรตินิสัยของ คนไม่เหมือนกัน จรตินิสัยของคน อำนาจวาสนาของคนไม่เหมือนกัน

การเริ่มต้นตั้งแต่โจทก์ เห็นใหม่ ตั้งโจทก์ กาย เวทนา จิต ธรรม กายอย่างเดียวนี่ มันยังมีกายนอก กายใน กายในกาย มันมีกายหลายชั้นมาก เพราะหลวงปู่เจี๊ยะท่าน พิจารณากายอย่างเดียว ท่านถึงเป็นพระอรหันต์ได้ ครูบาอาจารย์บางองค์พิจารณาจิต อย่างเดียว อย่างครูบาอาจารย์พิจารณากาย เวทนา จิต ธรรม แต่ละอย่างแต่ละขั้นตอนไม่ ประปนกัน อย่างเดียวจบ จบอันเดียวกันอย่างนั้น มันขยายได้กว้างขวางมากเลย เรื่องชั้น ของปัญญาไม่มีขอบเขตเลย เพราะว่ามันตื่น ลึกซึ้ง หยาบ หนาต่างกันมหาศาลเลย

ขณะที่ปัญญามันจะออกก้าวเดินโดยมีฐานที่สมาธิรองรับ ถ้าไม่มีฐานสมาธิ รองรับ มันจะเป็นโลกีย์ปัญญาทั้งหมดเลย ฉะนั้นเราถึงต้องหากรรมฐาน ฐานที่ตั้งนี้ ฐาน ที่ตั้งมันจะพัดซอกศพไป พัดสิ่งเศร้าหมอง พัดสิ่งที่เป็นกิเลสตัดหาความทะยานอยากขึ้น ฝั่ง

ถ้าเราเข้าถึงฐาน เราทำความสงบของใจเข้ามา แล้วเราพยายามวิปัสสนาย้อนไป กาย เวทนา จิต ธรรม แล้วถ้าปัญญามันเกิด ปัญญามันเกิดหมายถึงว่าเราน้อมไป ถ้าจิตมัน สงบน้อมไปนะ น้อมไป ถ้าคนมีอำนาจวาสนาจิตสงบปั๊บ มันจะเห็นกายนะ นี่ดีมากมาย พอจิตมันสงบ เห็นแฉับ เห็นเป็นปอด เป็นกระดูก เป็นกะโหลก เห็นแฉับเดียว ขณะที่ เห็นแฉับเดียวมันจะสะท้อนกิเลสมาก สะท้อนถึงความรู้สึกมาก มันจะขนพอง จะ ตื่นเต้นมากมาย แต่! แต่แฉับเดียว เพราะอะไร? เพราะฐานไม่แน่น ฐานใช้ไม่ได้ ถ้าฐาน ไม่ได้เราจะตามสิ่งนี้ไปมันจะไม่ได้ประโยชน์ มันละเห็นอย่างนั้น ถ้าเห็นอย่างนั้นถือว่า เห็นกาย

ถ้าเห็นกายอย่างนั้นก็จับได้แล้ววิปัสสนาได้ นั่นเป็นวิปัสสนา! แต่ถ้ายังเห็นโดย สัตถุญา เห็นโดยการคาดหมาย เห็นใหม่ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ เห็นเกสา นี่ลอก หนังกออก เห็นเนื้อ เห็นหนัง สิ่งที่เป็นสัตถุญา

ถ้าจิตมันเริ่มวิปัสสนา จิตที่เริ่มทำกรรมฐาน ถ้าเรา พุทโธ พุทโธ บางทีมันเครียด มันเบื่อหน่าย เราใช้ปัญญาอย่างนี้ได้ ปัญญาที่เป็นโลกีย์ปัญญา โลภียปัญญาคือปัญญา โดยสังขาร ปัญญา โดยสัตถุญา ปัญญาคือข้อมูลจากกิเลส แต่ถ้าเราพยายามโดยขัดเกลา

สิ่งนี้เราเป็นอุบายวิธีการแหวกเข้าไปหาจิตใจ สิ่งนี้ทำได้หมดแหละ เพียงแต่ว่าทำได้แล้ว ว่าสิ่งนี้มันเป็นการสิ้นสุดของมัน คือสมณะทั้งหมด

แต่ถ้าจิตมันสงบ เห็นกายจริงๆ นะ มันสะท้อนกิเลส การสะท้อนกิเลสนี้พอ มันเว็บเดียวมันทำไม่ได้ นักปฏิบัติส่วนใหญ่จะไปจนตรอกตรงนี้ มันจะก้าวเดินไปอีก ไม่ได้ เพราะอะไร เพราะมันทำอีกไม่ได้เลย จะทำสมาธิ จะทำความสงบมันก็ทำไม่ได้ เพราะเหตุไม่พอบ้าง ศรัทธาเสื่อมบ้าง ทำไปแล้วมันต้องออกแรงบ้าง มันก็จี๊เกียจ มันก็ทำไม่ได้ เป็นคนหมดไฟไป คนหมดไฟ คนทำสักแต่ว่า คนนอนแช่ นี่มันต้องสลัดนะ สลัดความรู้สึกอย่างนี้ทิ้ง เพราะอะไร?

คูสิ คูจิ๋วเรานี้ เราชักทุกปีก็เลย เราชัก เราทำความสะอาด เราข้อมอยู่ตลอดเวลา แม้แต่ผ้าที่ใช้มันยังสกปรก เรายังต้องซักต้องข้อมอยู่ตลอดเวลาเลย แล้วหัวใจเวลามันมี ประสบการณ์อะไรเข้าไปแล้วมันไปหมักหมม มันไปนอนแช่อยู่อย่างนั้น ทำไมเราไม่ สบัดมันทิ้งล่ะ เราสบัดมันทิ้ง ตั้งต้นใหม่ ตั้งสัจจะใหม่ ตั้งสติใหม่ ทำใหม่ เริ่มต้นกัน ใหม่ แล้วพยายามตั้งสัจจะ แล้วพยายามทำให้ได้ นี่เราสลัดมันทิ้งสิ สิ่งที่สกปรกยังชัก ออกได้เลย แล้วหัวใจอย่างนี้ ทำไมไม่ทำ ทำไมไม่ทำ ไม่เห็นภัยหรือ? จะกลับมาเกิดอีก หรือ? จะต้องมาเกิดมาตายอย่างนี้อีกใช่ไหม?

เกิดมาแล้วก็จะมาบวชซ้ำ ก็ปรารถนาพุทธภูมิ ก็เกิดตายนี้สร้างบารมี ก็อยากจะ เป็นพระพุทธรเจ้า กิเลสมันก็อ้างไปโน้น เวลาจะทำคุณงามความดีกิเลสมันก็ต่อรองนะ เวลากิเลสมันต่อรองมันไม่ต้องอ้าปากเลย เราอ้าปากต่อรองนะ อ้าปากพูดตลอดเวลา นะ กิเลสมันไม่ต้องอ้าปากเลย มันคิดในหัวใจนะ ล้มแหละ ล้มแหละ ขอมจ้านกับมันหมด เลย นี่เพราะเราไม่เห็นภัย เพราะเราไม่เห็นภัยนะ

ตอนนี้เรานั่งอยู่ในหม้อกระทะทองแดงนะ ภพชาตินี้ ชีวิตนี้ ในร่างกายหายใจอยู่ อาหารกินอยู่ทุกวัน นี่ก็หายใจเผาผลาญ เห็นไหม ธาตุไฟเผาผลาญร่างกายตลอดวัน เพียงแต่ว่าปกติมันยังไม่มีโรค มันยังไม่แสดงอาการ เดียวเวลามันเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมา จะรู้จักมันอยู่ นี่นี่กว่าร่างกายมันจะให้ประโยชน์กับเรา เราอยู่สุขสบาย กินอัมมนอนอุ่น เรายังขับเคลื่อนได้ ยังมีความสุข เดียวเวลาเดินไม่ได้ เวลาแก่ขึ้นมาแล้วจะรู้สึกตัว เวลา

เจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมาแล้วจะรู้สึกตัวนะ นี่มันประมาทนอนใจไง เราประมาทนอนใจกับชีวิตนะ เราประมาทนอนใจกับเพศของเราละ

คุณสิ บวชมาเป็นนักรบ บวชมาในพุทธศาสนา พุทธศาสนาเขาก็พร้อม เขาก็ส่งเสริม บังคับเครื่องอาสัยที่ไหนจะให้เราไปหาเอง เขาส่งเสริมตลอดเวลา เพราะเขาก็อยากมีบุญกุศลกับผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ แล้วเราประพฤติปฏิบัติ เราจะมานอนแช่อยู่กับไอ้ความหมกไฟอย่างนี้ ไอ้ความไม่เห็นภัยกับหัวใจอย่างนี้ ก็ให้มันหมกหมมอยู่อย่างนี้นะ เหรอ

มันต้องสลัดมันทิ้งไป! แล้วเริ่มต้นของเราตลอดเวลา ลืมก็ลุกใหม่ ลืมก็ลุกใหม่ “ชั่วเจ็ดที ดีเจ็ดหน” คนบวชแล้วสึก สึกแล้วบวช เขายังทำได้เลย แล้วขนาดเรามีอารมณ์ในหัวใจ ทำไมจะสู้มันไม่ได้ ทำไมจะไม่รบกับมัน ทำไมจะทำไม่ได้ ถ้าทำได้ขึ้นมา มันก็มีกำลังใจขึ้นมา มันทำได้! คนจะทำนี่มันทำได้ แต่มันไปนอนจมเอง มันไปยอมแพ้อเอง คนไปยอมแพ้อเอง

ถ้าการศึกมันแพ้มาจากข้างใน กองทัพจะดิขนาดไหนก็แล้วแต่ ถ้าในเมืองนั้น ในกองทัพนั้นมีไส้ศึกมาก ไม่มีการร่วมมือกัน ก็แพ้วันยังค่ำ มันทำให้กองทัพนั้นต้องล่มสลายไป

หัวใจของเราเหมือนกัน มรรคญาณที่มันจะก้าวเดินออกมานะ ความดี ความชอบ งานชอบ คำริชอบ สติชอบ สมาธิชอบ นี่มรรค ๘ นี่กองทัพธรรมจักรที่จะเคลื่อนไปฆ่ากิเลส มันโค่นกิเลสเสียมอยู่ที่นี่ มันทำลายอยู่ข้างใน แล้วก็ยอมแพ้มันหมดเลย แล้วก็ตายอยู่กับกิเลสอย่างนี้ แล้วจะเอาอะไรไปสู้มัน ไม่มีใครเป็นโทษกับเราเลย

เวลาเรามองคนอื่น คนโน้นไม่ดี คนนี้ไม่ดี แล้วไอ้กิเลสที่มันไม่ดีทำไมไม่พุดถึงมัน ไอ้ที่มันอยู่ในใจทำไมไม่สู้มัน ถ้าไม่สู้มัน สู้มันขึ้นมาแล้วถ้ามันสะอาดขึ้นมา ถ้าใจดวงนี้สะอาดนะ มันสะอาดขึ้นมามันรู้หมดคนะ เพราะสรรพสิ่ง เห็นไหม ใจเหมือนกัน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมา สิ่งนี้สะอาดบริสุทธิ์แล้วเมตตามาก เมตตาสั่งสอนมาก สัตว์โลก เห็นไหม รื้อสัตว์ขันธ์สัตว์ สัตว์ที่มีสัตตะเป็นผู้ข้อง แล้วเราสัตตะเราก็ข้องในหัวใจเรา นี่ออกมาจากใจดวงนั้น ถ้าใจดวงนั้น.. เหมือนกับผ้า จีวร

ด้วยกัน เราก็จิ๋วเหมือนกันหมด เวลาซักจิ๋วใครจิ๋วใครก็ข้อมสี่เหมือนกันหมด จิ๋วก็คือจิ๋วเหมือนกัน นี่ตัดจากผ้าไม้เดียวกัน นี่คนละผืน ถึงเวลาจะใช้ด้วยกัน

ใจก็เหมือนกัน ใจก็เหมือนผ้า ใจเหมือนกัน สกปรกเหมือนกัน ซักได้เหมือนกัน สะอาดได้เหมือนกัน แต่จะซักหรือไม่ซักใจ จะทำหรือไม่ทำใจ เขาซักผ้าในน้ำแก่นขนุน ใ้อเราไปซักในกะละมังเปล่าๆ ไม่มีน้ำใจ เราว่าเราซัก เราว่าเราซัก แล้วมันซักจริงหรือเปล่าละ? นี่มันทำเหมือนกัน แต่ทำไม่เหมือนกันมันก็ไม่ได้ผลนะสิ ถ้าทำเหมือนกันโดยเหมือนกัน มันจะไม่ได้ผลไปได้อย่างไร ถ้าไม่ได้ผล เราก็ต้องตั้งใจจงใจของเราใจ ถ้าจงใจมันเป็นประโยชน์กับเรานะ

สรรพสิ่งถ้าเรารู้จักเป็นประโยชน์ มันจะเป็นประโยชน์ ถ้าเราไม่เห็นประโยชน์ของมัน เราปฏิเสธนะ มันไม่ทำเลย โน้นก็เล็กน้อย นั่นก็ไม่จำเป็น นั่นก็คนโน้นทำแล้วไม่เอาอะไรเลย! แล้วมันจะไปชำระกิเลสตรงไหน มันมีแต่สะสม มีแต่กองอยู่ในหัวใจ คนอื่นเขาทำหมดเลย เขาได้หมดเลย ใ้อเราไม่ได้อะไรเลย แต่ว่ากูได้ ก็ไปซักผ้าในกะละมังน้ำที่ไม่มีน้ำเลย ซักอยู่นั่น ไม่มีน้ำเลย ผ้าเขาสะอาด แต่ผ้ากูเหม็นฉิบหายเลย นี่กิเลสทั้งนั้น แล้วจะไปโทษใคร นี่ธรรมะเป็นอย่างนี้ “ธรรมะ”

“อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ” ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ตนเป็นผู้แก้ไขตน ตนเท่านั้นนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกแล้วเห็นไหม ผู้ชี้ทาง คนเดินถึงก็ได้ คนเดินไม่ถึงก็ได้ เห็นไหม ดูซักผ้าสิ ผ้าในน้ำ เวลาซักมือ ร้อนไหม ซักผ้าที่ จุ่มน้ำที่ มันร้อน ถ้าไปซักผ้าในกะละมังที่ไม่มีน้ำ หรือซักน้ำเย็น ซักน้ำเย็นก็ไม่ได้ น้ำเย็นซักมันก็ไม่สะอาด ทางโลกเขามองกันนะ

เราเคยเป็นอยู่ พระบวชใหม่มาแล้วก็บอกว่าพระพวกนี้โง่ อะไรกัน เอน้ำร้อนๆ มาแล้วเอามือไปจุ่มกัน เดียวนี้เขาไม่ซักแล้ว น้ำอย่างนี้เขาไม่ใช้กันหรอก แต่เวลาใช้ประโยชน์แล้วนี่มันเป็นอย่างนั้นไหม นี่เป็นข้อวัตรของเรา ข้อมน้ำฝาดแก่นขนุน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ดำรงชีวิตแบบนี้ แล้วเราทำตามครูบาอาจารย์ของเรา มันผิดตรงไหน โลกนี้โลกเจริญนะ มีเครื่องซักผ้า ซักผ้าได้สะอาดด้วย แล้วไปซักกับมัน ไปซักกับกิเลสหรือ ทำไมต้องเอาชีวิตเราไปยอมจำนนกับเขา ทำไมชีวิตเราไม่ฝากไว้กับธรรมวินัย ทำไมชีวิตเราไม่ฝากไว้กับพระพุทธเจ้า

เราจะเอาธรรมะ เราไม่ฝากไว้กับพระพุทธเจ้าเราจะฝากไว้กับใคร เวลาธรรมะจะเอาพระพุทธเจ้า เวลาดำรงชีวิตๆ แบบโลก มันกิเลสทั้งนั้น แล้วมันเอาโลกมาทำไม มันเรื่องของกิเลสแล้วเราจะไปเชื่อเขาทำไม

ทุกคนเข้ามาวัดต้องมาคิดอย่างนี้ทั้งนั้น เพราะโลกกับธรรมมันขัดแย้งกันมาก เรื่องของธรรมนี้ทวนกระแสเลย ถ้าเรื่องของโลก เรื่องความดำรงชีวิตของโลก เขาคิดกันอย่างนั้นเลย แล้วเขามาดูพระนี่ พวกนี้ไม่ทำอะไรกันเลย อยู่ว่างๆ มาอยู่มากินเสียประโยชน์ เกิดมาแล้วใช้ปัจจัยอาศัยโดยที่ไม่เป็นประโยชน์ โลกเป็นอย่างนั้น เราไม่เอาโลกเป็นใหญ่ เราเอาธรรมเป็นใหญ่ เอาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นที่พึ่ง

ธรรมวินัยมันจะพัดฉากศพเข้าฝั่งตลอด มันจะพัดความเลวทราม กิเลสต้นหาความทะยานอยากออกจากใจเรา ถ้าเรารู้จักใช้ รู้จักหาประโยชน์ รู้จักใช้ซะ รู้จักใช้โดยสัมมา ด้วยสัมมาสมาธิ ด้วยสัมมาทิฐิ ความเห็นถูกต้อง ขณะที่ปัจจุบันกิเลสในหัวใจเรามาก มันธรรมดา มันต้องขัดแย้ง มันต้องโต้แย้ง เพราะมารไง

กิเลสคือมาร พญามารมันควบคุมใจเราอยู่ แล้วธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันชำระกิเลสขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้ววางธรรมและวินัยไว้ ให้เรามาเป็นปูนหมายป้ายทางไว้ก้าวเดิน แล้วปูนหมายป้ายทางคือสิ่งที่เป็นนิมิตบอกชี้ทาง แล้วหัวใจเรากิเลสเต็มหัว

นี่ว่าธรรมของพระพุทธเจ้า ธรรมพระพุทธเจ้านี้แหละกิเลสเต็มหัว แล้วถ้ามันพยายามจะก้าวเดิน แล้วพยายามจะขัดแย้ง มันขัดแย้งอยู่แล้ว แล้วเราต้องโต้แย้ง แล้วเราพยายามต้องมีสติ ต้องต่อสู้ให้เห็นโทษเห็นภัย ถ้าเห็นโทษเห็นภัยการกระทำของเรา ทำได้เต็ม ไม้เต็มมือ เพราะเราเห็นโทษเห็นภัย เราเห็นภัย เราเห็นคุณ เราอยากทำดี เราอยากสู้กับกิเลส แล้วจะเป็นประโยชน์กับเรา เอวัง